

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.04.032>

УДК 346.9

С.В. МІНЬКОВСЬКИЙ, канд. юрид. наук, суддя
Господарський суд Харківської області, м. Харків, Україна
(orcid.org/0000-0002-7324-3244)

Є.В. ЧИПИЖЕНКО, арбітражний керуючий,
член Ради арбітражних керуючих Харківської області, м. Харків, Україна
(orcid.org/0000-0002-0105-230X)

ПИТАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НОРМ КОДЕКСУ УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ» У СПРАВАХ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Ключові слова: неплатоспроможність, банкрутство, боржник, банкрут, Кодекс України з процедур банкрутства, неплатоспроможність фізичних осіб.

Розглянуто окремі питання, що виникають у справах про неплатоспроможність фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців під час конкуренції норм Кодексу України з процедур банкрутства та Закону України від 02.06.2016 № 1404-VIII «Про виконавче провадження», які стосуються: зупинення виконавчих проваджень під час дії мораторію на задоволення вимог кредиторів, зняття арештів (обтяжень) у процедурі погашення боргів, наслідків завершення процедури погашення боргів (зокрема виключення особи з Єдиного реєстру боржників). Виявлено проблемні питання та сформовано пропозиції щодо їхнього вдосконалення шляхом внесення відповідних змін до законодавчих актів України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основними джерелами дослідження у цій статті є Кодекс України з процедур банкрутства, Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII «Про виконавче провадження», постанови Верховного Суду. Питання, що є предметом розгляду даної статті, досліджено у наукових працях багатьох фахівців з питань банкрутства, серед яких варто відзначити публікації І.А. Бутирської, С.В. Жукова, М.В. Лукашука, В.М. Артимовича, А.Я. Морозюка, Г.Ф. Шершеневича та ін.

Виклад основного матеріалу. Кодекс України з процедур банкрутства (далі КУзПБ) [1] введено в дію 21.10.2019. Новелою для українського законодавства є передбачене КУзПБ правове регулювання так званого споживчого банкрутства, тобто відносин щодо відновлення платоспроможності фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, які опинились у скрутній фінансовій ситуації (кредитна, податкова та інші види заборгованості) та потребують допомоги з боку держави. Встановлена КУзПБ система врегулювання проблемної заборгова-

Цитування: Міньковський С.В., Чипиженко Є.В. Питання конкуренції норм Кодексу України з процедур банкрутства та Закону України «Про виконавче провадження» у справах про неплатоспроможність фізичних осіб. *Економіка та право*. 2021, № 4. С. 32–38. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.04.032>

ності фізичних осіб спрямована на забезпечення надання правової допомоги через реструктуризацію боргових зобов'язань, а в разі неможливості — погашення (списання) шляхом визнання боржника банкрутом у процедурі погашення боргів.

Відновлення платоспроможності боржника — фізичної особи повертає особу до активної легальної праці та, загалом, до соціальної діяльності, надає кредиторам (включаючи кредитні (фінансові)) установи можливість розстрочення та (або) списання частини заборгованості у порядку, встановленому судовим рішенням, а також покращення показників власної фінансової звітності. У Звіті Світового Банку щодо банкрутства фізичних осіб зауважується на тому, що банкрутство для фізичної особи — це шанс почати все з чистого аркуша [2].

Проте не буде перебільшенням сказати, що складність правового регулювання підготовки заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи, процесу загалом, неузгодженість норм КУзПБ з іншими законами й підзаконними актами України та інші фактори не сприяють активному розвитку вітчизняного інституту споживчого банкрутства.

Так, І.А. Бутирська обґрунтовано констатує відсутність великого попиту на дану процедуру майже через два роки після її запровадження, зокрема, через низку проблемних та колізійних питань, що виникають на практиці під час застосування відповідних законодавчих положень [3, с. 89].

До таких важливих питань можливо віднести конкуренцію норм КУзПБ та Закону України «Про виконавче провадження», у т. ч. щодо зупинення виконавчих проваджень під час дії мораторію на задоволення вимог кредиторів, зняття арештів (обмежень) у процедурі погашення боргів, а також наслідків завершення процедури погашення боргів (виключення особи з Єдиного реєстру боржників).

Провадження у справах про неплатоспроможність боржника — фізичної особи, фізичної особи-підприємця здійснюється в порядку, визначеному КУзПБ для юридичних осіб, з урахуванням особливостей, встановлених Книгою 4 Кодексу (ч.1 ст. 113 КУзПБ).

Неплатоспроможність визначається як неспроможність боржника виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання

перед кредиторами не інакше, як через застосування процедур, передбачених цим Кодексом (ст.1 КУзПБ).

Провадження у справі про неплатоспроможність за своєю суттю є конкурсним процесом, основною метою якого є пропорційне та справедливе задоволення вимог всієї сукупності кредиторів неплатоспроможного боржника із дотриманням балансу інтересів боржника, кредиторів та інших учасників справи про банкрутство (Постанова Верховного Суду від 04.02.2021 у справі № 904/1360/19) [4].

Важливо відзначити, що з моменту відкриття стосовно боржника провадження у справі про неплатоспроможність він перебуває в спеціальному правовому режимі, який змінює весь комплекс відносин боржника, і спеціальні норми КУзПБ мають пріоритет у застосуванні під час розгляду справ про банкрутство щодо інших законодавчих та підзаконних актів (Постанова Верховного Суду від 28.04.2021 у справі №428/2376/20) [5].

Особливостями цього правового режиму є, по-перше, те, що пред'явлення кредиторами вимог до боржника та задоволення таких вимог може відбуватися лише в межах провадження у справі про неплатоспроможність та у порядку, передбаченому КУзПБ, а по-друге — уведення мораторію на задоволення вимог з моменту відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника — фізичної особи (п. 1,5 ч. 1 ст. 120 КУзПБ).

Упродовж дії мораторію на задоволення вимог кредиторів зупиняється стягнення з боржника за всіма виконавчими документами, крім виконавчих документів за вимогами про стягнення аліментів чи про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, а також крім випадків перебування виконавчого провадження на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових сум, зокрема одержаних від продажу майна боржника, або перебування майна на стадії продажу з моменту оприлюднення інформації про продаж (ч. 2 ст. 121 КУзПБ).

Згідно з ч. 1 ст. 121 КУзПБ мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться строком на 120 днів з моменту відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Ухвала про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність є підставою для зупинення вчинення виконавчих дій стосовно

боржника. Водночас ч. 5 ст. 121 КУзПБ встановлює, що дія мораторію припиняється з дня закриття провадження у справі про неплатоспроможність, за винятком мораторію на задоволення забезпечених вимог кредиторів за рахунок майна боржника, яке є предметом забезпечення, — мораторій припиняється після спливу 120 днів з дня відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.

Нормами КУзПБ (ч. 1 ст. 115) імперативно визначено, що провадження у справі про неплатоспроможність боржника — фізичної особи або фізичної особи-підприємця може бути відкрито лише за заявою боржника. Кредитори (зокрема, вимоги яких до боржника — фізичної особи підтверджені виконавчими документами) правом ініціювати процедуру неплатоспроможності не наділені.

Поряд з цим, невід'ємною складовою права кожної особи на судовий захист є виконання судового рішення, що охоплює визначений у законі комплекс дій, спрямованих на захист і поновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави (п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 13.12.2012 № 18-рп/2012 [6]).

Примусове виконання судових рішень здійснюється відповідно до умов та порядку, передбачених Законом України «Про виконавче провадження», у ст. 1 якого визначено, що виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання, зокрема, судових рішень, є сукупністю дій, визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, ухваленими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Стаття 5 Закону України «Про виконавче провадження» покладає примусове виконання рішень на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України від 02.06.2016 № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове

виконання судових рішень і рішень інших органів».

Державний виконавець, приватний виконавець під час здійснення професійної діяльності є незалежними, керуються принципом верховенства права та діють винятково відповідно до закону (ст. 5 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Статтею 34 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що виконавець зупиняє вчинення виконавчих дій у разі відкриття господарським судом провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) боржника, якщо відповідно до закону на вимогу стягувача поширюється дія мораторію, запровадженого господарським судом, про що виносить відповідну постанову.

Законодавцем передбачено інститут мораторію у справі про банкрутство юридичної особи (неплатоспроможності фізичної особи / фізичної особи-підприємця) як механізм збереження активів боржника задля їхнього спрямування під час реалізації щодо боржника передбачених ст. 6 КУзПБ судових процедур на погашення конкурсної маси боржника та забезпечення справедливого балансу між інтересами кредиторів і боржника, а також максимального погашення пасиву боржника за рахунок його активів (Постанова Верховного Суду від 01.10.2020 у справі № 910/17501/19 [7]).

Тобто, за логікою законодавця, відкриття провадження у справі про неплатоспроможність (банкрутство) фізичної особи та введення мораторію на задоволення вимог кредиторів унеможливорює застосування заходів примусового виконання рішень у порядку здійснення виконавчого провадження та є підставою для зупинення виконавчих проваджень, відкритих стосовно боржника (Постанова Верховного Суду від 22.07.2021 у справі №905/1642/19 [8]).

Дослідником відносин неплатоспроможності проф. Г.Ф. Шершеневичем ще на початку ХХ сторіччя зазначено, що завдання конкурсного процесу полягає у рівномірному розподілі між всіма кредиторами цінності, що представляє майно неспроможного боржника, з огляду на ймовірну недостатність цього майна для повного задоволення всіх вимог. Отже, з часу оголошення неплатоспромож-

ності кредитори позбавляються можливості окремо здійснювати свої права шляхом стягнення кожним з них у загальному виконавчому порядку [9, с. 270].

Вчинення виконавчих дій зупиняється до закінчення строку дії мораторію на задоволення вимог кредиторів (ч. 1 ст. 35 Закону України «Про виконавче провадження»). Зі свого боку ч. 4 ст. 35 Закону України «Про виконавче провадження» встановлено, що арешт, накладений виконавцем на майно боржника, зокрема на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах, протягом строку, на який виконавець зупиняє вчинення виконавчих дій, у більшості випадків, не знімається. Крім того, упродовж строку зупинення вчинення виконавчих дій виконавець має право звертатися до суду, а також вживати заходів до розшуку боржника (його майна) або проведення перевірки його майнового стану.

Якщо впродовж 120 днів з дня відкриття провадження у справі про неплатоспроможність зборами кредиторів не ухвалено рішення про схвалення плану реструктуризації боргів боржника або ухвалено рішення про перехід до процедури погашення боргів боржника, господарський суд ухвалює постанову про визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів фізичної особи, а також призначає керуючого реалізацією (ч. 1 ст. 130 КУзПБ). Наслідками відкриття процедури погашення боргів є те, що строк виконання всіх грошових зобов'язань банкрута вважається таким, що настав, у банкрута не виникає жодних додаткових зобов'язань (ч. 1 ст. 59 КУзПБ).

Водночас ст. 59 КУзПБ передбачає, що з дня винесення господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури скасовуються арешт, накладений на майно боржника, визнаного банкрутом, та інші обмеження щодо розпорядження майном такого боржника. Накладення нових арештів або інших обмежень щодо розпорядження майном банкрута не допускається. Аналогічні приписи, як правило, встановлюються господарськими судами, що здійснюють розгляд справи про неплатоспроможність, у відповідних судових рішеннях — постановах про визнання боржника — фізичної особи банкрутом та введення процедури погашення боргів.

Практика Верховного Суду зазначає на необхідності зняття всіх арештів (обмежень) перед початком реалізації майна, оскільки в процедурі погашення боргів фізичної особи задоволення вимог кредиторів відбувається за рахунок коштів, отриманих від здійсненої у встановленому порядку реалізації майна банкрута. Отже, з моменту відкриття відносно боржника ліквідаційної процедури всі без винятку обтяження чи інші обмеження щодо розпорядження його майном підлягають скасуванню. Існування не скасованих заборон на відчуження активів банкрута перешкоджає ліквідатору (керуючому реалізацією) у виконанні покладених на нього Законом обов'язків (постанови Верховного Суду від 14.03.2018 у справі № 10/Б-5022/1359/2011, від 16.10.2018 у справі № Б-50/112-09 [10, 11]).

На думку С.В. Жукова, винесення постанови про визнання боржника банкрутом є достатнім для звернення до відповідних органів для зняття накладених арештів та заборон на майно банкрута. Проте, якщо в учасників справи про банкрутство виникають труднощі, для реалізації положень ст. 59 КУзПБ щодо зняття арешту та інших обмежень, накладених на майно боржника, визнаного банкрутом, то господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, наділений процесуальними повноваженнями скасовувати арешт або інші обмеження щодо розпорядження майном боржника, накладені судами інших юрисдикцій для забезпечення приватноправових інтересів третіх осіб. Водночас право господарського суду скасовувати арешт або інші обмеження щодо розпорядження майном боржника не є безумовним, оскільки скасування арешту, накладеного в межах кримінального провадження, в силу приписів ст. 174 Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 № 4651-VI (у редакції на момент підготовки цієї статті) не може здійснюватися судами інших юрисдикцій [12, с. 41–42].

На практиці є непоодинокі випадки відмови державними (приватними) виконавцями у скасуванні арештів або інших обмежень, накладених на майно боржника після винесення господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом.

Враховуючи, що наявність арештів або інші обмежень перешкоджає виконанню повно-

важень керуючого реалізацією, він має право звернутись до господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, із відповідною заявою (Ухвала Господарського суду Харківської області від 01.07.2021 у справі №922/2665/20 [13]).

Також викликає питання механізм фактичного виконання державним (приватним) виконавцем вимог щодо скасування арешту, накладеного на майно боржника, визнаного банкрутом, та інших обмежень щодо розпорядження майном такого боржника (наприклад — розшуку автотранспорту), оскільки винесення відповідних постанов можливо тільки після поновлення вчинення виконавчих дій, що, зі свого боку, є фактичним порушенням мораторію на задоволення вимог кредиторів, встановленого ст. 120 та 121 КУзПБ та відповідним рішенням господарського суду.

Необхідно зазначити, що до моменту набрання чинності КУзПБ (21.10.2019) діяла редакція ч. 1.5 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження», яка передбачала винесення державним (приватним) виконавцем постанови про закінчення виконавчого провадження та її надіслання разом з виконавчим документом до господарського суду, який ухвалив постанову про визнання боржника банкрутом. Прикінцевими та перехідними положеннями КУзПБ зазначені норми Закону України «Про виконавче провадження», на жаль, виключено.

Окремої уваги потребують наслідки завершення процедури погашення боргів фізичної особи.

Господарський суд під час постановлення ухвали про завершення процедури погашення боргів боржника та закриття провадження у справі про неплатоспроможність ухвалює рішення про звільнення боржника — фізичної особи від боргів (ч. 1 ст. 134 КУзПБ).

На підставі ч. 1 ст. 90 КУзПБ господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство у разі, якщо затверджено звіт ліквідатора (керуючого реалізацією) в порядку, передбаченому цим Кодексом. Під час затвердження звіту ліквідатора (керуючого реалізацією) в ухвалі про закриття провадження у справі суд зазначає, що вимоги конкурсних кредиторів, які не були заявлені в установлений цим Кодексом строк або були відхилені господарським судом, вважаються погашени-

ми, а виконавчі документи за відповідними вимогами визнаються такими, що не підлягають виконанню (ч. 4 ст. 90 КУзПБ).

На жаль, конструкція зазначеної норми стосується лише вимог конкурсних кредиторів, не заявлених в установленій Кодексом строк або відхилені господарським судом, і не враховує вимоги кредиторів, що заявлені у межах провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи та підтвержені виконавчими документами, а також підтвержені виконавчими документами вимоги поточних кредиторів, які виникли після відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.

Практика застосування наведених норм КУзПБ свідчить про доцільність конкретизації в ухвалі про затвердження звіту керуючого реалізацією та завершення процедури погашення боргів фізичної особи виконавчих документів, що не підлягають виконанню, оскільки саме лише констатація факту погашення вимог кредиторів не призведе до автоматичного закриття виконавчих проваджень стосовно боржника та не дасть гарантій неперед'явлення таких виконавчих документів до примусового виконання у майбутньому.

Окрім того, одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження відомості про боржника вносяться до Єдиного реєстру боржників (ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження»). Проте наявність відомостей про особу у Єдиному реєстрі боржників накладає на неї додаткові обмеження — відмова у вчиненні нотаріальних дій щодо відчуження майна та ін.

Виключення відомостей про боржника з Єдиного реєстру боржників відбувається одночасно з винесенням постанови про закінчення виконавчого провадження (ч. 7 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження»).

Водночас виконавче провадження підлягає закінченню, зокрема, у разі скасування або визнання нечинним рішення, на підставі якого виданий виконавчий документ, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню (п. 5 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження»).

Отже, на думку авторів, результатом завершення процедури погашення боргів фізичної особи має бути ухвала про затвердження звіту керуючого реалізацією із зазначенням реквізитів виконавчих документів, визнаних такими,

що не підлягають виконанню, яка насамперед буде підставою для закінчення виконавчих проваджень стосовно боржника — фізичної особи та виключення його з Єдиного реєстру боржників.

Висновки. Вбачається за доцільне доповнити положення законодавства України, передбачивши у КУзПБ та Законі України «Про виконавче провадження» уніфіковані взаємоузгоджені норми, які встановлюють, що виконавчі провадження підлягають закінченню у разі визнання боржника банкрутом, а також обов'язок надіслання державним (приватним) виконавцем до господарського суду, який ухвалив постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури, постанови про закінчення виконавчого провадження разом з виконавчим документом.

Окрім того, доповнення потребує ч. 4 ст. 90 КУзПБ, в якій необхідно передбачити, що у разі затвердження звіту керуючого реалізацією в ухвалі про закриття провадження у справі суд зазначає, що вимоги кредиторів, підтвержені виконавчими документами (за винятком вимог, від подальшого виконання яких після завершення судових процедур у справі про неплатоспроможність фізична особа не звільняється (ч. 2 ст. 134 КУзПБ)), вважаються погашеними, а виконавчі документи за відповідними вимогами визнаються такими, що не підлягають виконанню.

Запропоновані зміни законодавства додадуть ефективності судовим процедурам банкрутства фізичних осіб та допоможуть запобігти судовим спорів після завершення процедур відновлення платоспроможності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 21.09.2021).
2. Report on the Treatment of the Insolvency of Natural Persons. World Bank, Washington, DC, 2014. URL: <http://hdl.handle.net/10986/17606> (дата звернення: 21.09.2021).
3. Бутирська І.А. Банкрутство фізичних осіб: проблеми теорії та практики. *Економіка та право*. 2021. № 1. С. 89—95. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.01.089>
4. Постанова Верховного Суду від 04.02.2021 у справі № 904/1360/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94999344> (дата звернення: 21.09.2021).
5. Постанова Верховного Суду від 28.04.2021 у справі № 428/2376/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96631728> (дата звернення: 21.09.2021).
6. Рішення Конституційного Суду України від 13.12.2012 № 18-рп/2012. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-12#Text> (дата звернення: 21.09.2021).
7. Постанова Верховного Суду від 01.10.2020 у справі № 910/17501/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92317492> (дата звернення: 21.09.2021).
8. Постанова Верховного Суду від 22.07.2021 у справі № 905/1642/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99037105> (дата звернення: 21.09.2021).
9. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права. Т. IV: Торговий процес. Конкурсний процес. Москва: Статут, 2003. 550 с.
10. Постанова Верховного Суду від 14.03.2018 у справі № 10/Б-5022/1359/2011. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72824441> (дата звернення: 21.09.2021).
11. Постанова Верховного Суду від 16.10.2018 у справі № Б-50/112-09. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78749896> (дата звернення: 21.09.2021).
12. Жуков С.В. Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства. Київ: Алерта, 2021. 292 с.
13. Ухвала Господарського суду Харківської області від 01.07.2021 у справі № 922/2665/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98104952> (дата звернення: 21.09.2021).

Надійшла 22.09.2021

REFERENCES

1. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva vid 18.10.2018 No. 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> [in Ukrainian].
2. Report on the Treatment of the Insolvency of Natural Persons. World Bank, Washington, DC, 2014. URL: <http://hdl.handle.net/10986/17606>
3. Butyrskaya I.A. Bankrutstvo fizychnykh osob: problemy teorii ta praktyky. *Ekonomika ta pravo*. 2021. No. 1. P. 89-95. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.01.089> [in Ukrainian].

4. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 04.02.2021 u spravi No. 904/1360/19. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94999344> [in Ukrainian].
5. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 28.04.2021 u spravi No. 428/2376/20. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96631728> [in Ukrainian].
6. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 13.12.2012 No. 18-rp/2012. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-12#Text> [in Ukrainian].
7. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 01.10.2020 u spravi No. 910/17501/19. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92317492> [in Ukrainian].
8. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 22.07.2021 u spravi No. 905/1642/19. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99037105> [in Ukrainian].
9. Shershenevich G.F. Kurs torgovogo prava. Vol. IV: Torgoviy process. Konkursnyj process. Moscow: Statut, 2003. 550 p. [in Russian].
10. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 14.03.2018 u spravi No. 10/B-5022/1359/2011. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72824441> [in Ukrainian].
11. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 16.10.2018 u spravi No. B-50/112-09. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78749896> [in Ukrainian].
12. Zhukov S.V. Likvidatsiina protsedura bankrutstva yurydychnykh osib vidpovidno do Kodeksu Ukrainy z protsedur bankrutstva. Kyiv: Alerta, 2021. 292 p. [in Ukrainian].
13. Ukhvala Hospodarskoho sudu Kharkivskoi oblasti vid 01.07.2021 u spravi No. 922/2665/20. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98104952> [in Ukrainian].

Received 22.09.2021

S.V. Minkovskyi

Economic Court of Kharkiv Region, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-7324-3244

Ye.V. Chyryzhenko

Arbitration Manager, Member of the Board of Arbitration Managers
of Kharkiv Region, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-0105-230X

ISSUES OF COMPETITION OF THE RULES OF THE CODE OF UKRAINE ON BANKRUPTCY PROCEDURES AND THE LAW OF UKRAINE “ON EXECUTIVE PROCEEDINGS” IN CASES OF INSOLVENCY OF INDIVIDUALS

The Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures is the first insolvency law codified in domestic legislation. The legislative novelty is the so-called consumer bankruptcy provided by the Code, the restoration of solvency through the settlement of problem debts of individuals, individuals — entrepreneurs to banks, microfinance organizations, arrears of taxes, fees and other mandatory payments within the framework of litigation, and in case of impossibility — their repayment (write-off) in the procedure of debt repayment. In addition, the new Code offers special conditions for addressing the issue of “foreign currency borrowers”, which has become relevant for many Ukrainians after the financial crisis of 2008. In general, the procedure for restoring the solvency of individuals is designed to encourage responsible borrowing, start or resume business, increase economic activity and taxable income, aimed at preventing crime and unemployment. Such a procedure is beneficial not only to the debtor, but also to the state. An individual, getting rid of debts, returns to active legal work, and the state returns another economic unit to an active lifestyle, acquires another taxpayer. In addition, the procedure provides creditors of the debtor — an individual with legal grounds for instalment and (or) write-off of part of the debt, as well as improving their own financial performance. However, currently many norms of the Code and other acts of the legislation of Ukraine are inconsistent, which causes conflicts during their practical application. The article considers some aspects that arise in cases of insolvency of individuals, individuals — entrepreneurs during the competition of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures and the Law of Ukraine “On Enforcement Proceedings”, which relate to: suspension of enforcement proceedings during the moratorium on satisfaction of claims creditors; removal of arrests (encumbrances) in the procedure of debt repayment; consequences of the completion of the debt repayment procedure (including the exclusion of a person from the Unified Register of Debtors), identified problematic issues and proposals for their improvement by making appropriate changes to the legislation of Ukraine.

Keywords: insolvency, bankruptcy, debtor, bankrupt, Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, insolvency of individuals.